

ดุลพินิจ...กับการเผยแพร่ประกาศสอบราคา

จัดทำโดย นางสาวชัชวราภรณ์ คงกัลป์ พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

ในปัจจุบันการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุของส่วนราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุหรือการบริการที่ต้องการ อันจะนำมาเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดทำบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการมีมากมายหลายประการ โดยที่การดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุในบางขั้นตอนส่วนราชการมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามที่กฎและระเบียบได้กำหนดไว้ ซึ่งหน้าที่ประการหนึ่งของส่วนราชการก็คือ การเผยแพร่ประกาศการจัดซื้อหรือจัดจ้างไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงาน และปิดประกาศเผยแพร่การจัดซื้อหรือจัดจ้างไว้โดยเปิดเผยเป็นการทั่วไป ในบางกรณีการดำเนินการดังกล่าวก็อาจมีผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องอันจะทำให้เกิดข้อโต้แย้งเป็นประเด็นพิพาทขึ้นได้ ดังปรากฏตามตัวอย่างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๘/๒๕๕๓ ต่อไปนี้

ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๘ หนังสือลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๘ และหนังสือลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดี (องค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า) ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับระบุข้อความว่า "ผู้ฟ้องคดีได้มาติดต่อสอบถามขอทราบ ขอซื้อเอกสารแบบแปลนการจัดซื้อจัดจ้าง ได้รับแจ้งว่า ขณะนี้ยังไม่มีการขายแบบแปลนแต่อย่างใด เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิในการเข้าแข่งขันการสอบราคาซื้อหรือจ้าง ประกวตราราคาซื้อหรือจ้าง และวิธีตกลงราคาซื้อหรือจ้าง โดยเสรีอย่างเป็นธรรม หากหน่วยงานของท่านดำเนินการเมื่อใด กรุณาแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบทุกครั้ง" ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศสอบราคาจ้างโครงการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยกำหนดให้ผู้สนใจติดต่อขอรับเอกสารสอบราคาได้ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๘ และกำหนดสอบราคาในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีว่ามีการประกาศสอบราคา และขายแบบรูปรายการเอกสารสอบราคาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าพฤติกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามามีส่วนในการเสนอราคาโดยเสรีและเป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกประกาศสอบราคาและประกาศสอบราคาใหม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับเพื่อขอทราบ ขอซื้อเอกสารแบบแปลนการจัดซื้อจัดจ้าง หากผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเมื่อใด กรุณาแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ นั้น เป็นการขอทราบข้อมูลข่าวสารเรื่องการค้าการขาย สอบราคา ประกวตราราคา ซื้อหรือจ้างของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งข้อความตามหนังสือของผู้ฟ้องคดียังมีอาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้แสดงความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรว่าประสงค์จะเข้าสอบราคาในโครงการดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีหรือไม่ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การสอบราคาโครงการดังกล่าว โดยได้ปิดประกาศสอบราคา ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดีและได้ส่งประกาศไปยังศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารรวมทั้งได้จัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพรับจ้างจำนวน ๘ ราย อันถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การ

บริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดไว้โดยชอบแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาโครงการดังกล่าวไปยังผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่การใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบที่จะทำให้การดำเนินการสอบราคาจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วยแต่อย่างใด ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อขอทราบข้อมูลข่าวสารหรือขอซื้อแบบรูปรายการและขอรับประกาศสอบราคาซึ่งอยู่ในระยะเวลาขายแบบรูปรายการนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ มิได้มีบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องจัดส่งประกาศสอบราคาหรือเอกสารสอบราคาให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง เพียงแต่กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องจัดให้มีการเผยแพร่ประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และต้องปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดีและศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับอำเภอ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีดุลพินิจที่จะจัดส่ง เผยแพร่ประกาศสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายใด โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและประโยชน์ต่อทางราชการ ซึ่งหากผู้มีอาชีพขายใดที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้จัดส่งประกาศสอบราคาไปให้ก็สามารถขอเอกสารดังกล่าวได้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดีก็เป็นเพียงแต่อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความสะดวกตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น แต่กรณีดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามที่ระเบียบกำหนดไว้แต่อย่างใด จึงพิพากษายกฟ้อง

การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการพัสดุมิกรณีที่กฎหมายได้กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเผยแพร่ประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานโดยตรงหรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ คำนวณพิเศษ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าราย และให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นดุลพินิจของส่วนราชการที่จะพิจารณาว่า ควรจะจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้แก่ผู้มีอาชีพขายใดบ้าง มิได้เป็นการบังคับให้ส่วนราชการจะต้องดำเนินการจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้แก่ผู้มีอาชีพทุกรายไป และการที่ส่วนราชการมิได้จัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้แก่ผู้มีอาชีพทุกรายหนึ่งก็มีใช้การกระทำที่เป็นภารกิจกันการมีส่วนร่วมในการเสนอราคาแต่อย่างใด